

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра народних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-наукової програми,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

”25” червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

”25” червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів,
доцент

Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

”25” червня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС»**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво
Профілізація	«Цимбали»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін науково-фахової підготовки (ОК 1.3)
Загальний обсяг	9 кредитів ЕКТС (270 годин)
Форма підсумкового контролю	Атестаційний екзамен
Термін викладання	1-3 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна, заочна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальний клас» для профілізації «цимбали» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченовою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробники:

Баран Тарас Михайлович – кандидат мистецтвознавства, Народний артист України, професор.

Пазюк Олег Богданович – старший викладач кафедри народних інструментів;

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри народних інструментів

від ”18” __червня__2021 р., протокол № 9

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Завданням спеціального класу виконавців на інструменті цимбали є підготовка кваліфікованих музикантів із високим рівнем виконавської майстерності, глибокими музично-теоретичними знаннями необхідними для самостійної діяльності в якості концертних виконавців ансамблево-оркестрових артистів та педагогів різного рівня музичних закладів випускник вищої спеціальної музичної інституції повинен оволодіти за роки навчання:

- усіма технічними прийомами гри на інструменті, які зустрічаються у творах для цимбалів;
- майстерно володіти концертним репертуаром різних епох, стилів, життів;
- вільно орієнтуватися в навчально-хрестоматійному матеріалі для початкових, середніх та вищих ланок шкільництва;
- самостійно редактувати, перекладати та створювати обробки музичних творів;
- методикою виконавського аналізу музичних творів;
- історика-методичною літературою інструмента;
- глибокими знаннями в царині історії педагогіки, методики, теорії музики.

До системи занять із спеціальності (хоча б один раз на семестр) потрібно планувати концертні твори які раніше виконувались студентом. Це дає змогу по-новому, на більш витонченому виконавському, емоційно-образному та артистичному рівнях донести до слухача виконувану композицію. Разом з тим, ступінь творчого розуміння мислення вихованців виконуваних творів - це самостійно вивчені та виконані один, два опуси у навчальному році. Контроль за розвитком технічних навиків провадиться на технічних іспитах на яких студент повинен виконати гами, вправи та два, три етюди, або ж твори віртуозного характеру. Перед початком кожного семестру складається “Індивідуальний план студента” в якому фіксується основний програмний матеріал із урахуванням індивідуальних якостей учня: степінь обдарування, музичний, інтелектуальний, технічний, психофізичний та емоційні рівень розвитку.

З метою ознайомлення з репертуаром або для здійснення спеціальних тематичних концертів педагог може включати в план інші твори. Для накопичення репертуару та вдосконалення виконавської майстерності студенту

плануються твори для повторного виконання, які він використовує у процесі виконавської практики, тобто в концертах, конкурсах, фестивалях.

При складанні індивідуальних семестрових робочих планів студента педагог повинен цілеспрямовано і послідовно проводити лінію на доцільне, обґрунтоване ускладнення творів з метою поступового розвитку музичної зрілості молодого музиканта твори повинні бути не лише технічні, а й художньо змістовні. Кількість перекладень не повинна переважати кількості оригінальних творів, написаних для цимбалів, що є обов'язковою умовою при складанні іспитів.

Основним завданням дисципліни є навчання студентів особливостям гри на інструменті та професійному застосуванні набутої ними системи компетентностей у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Спеціальний інструмент» (цимбали) студент знатиме:

- особливості та специфіку виконавства;
- основні закономірності штрихових, ергономічних та мнемотехнічних засобів, пальцяткувань при звукоутворенні;
- особливості використання засобів музичної виразності на різних етапах розвитку світової і національної музичної культури;
- сучасні досягнення в царині виконавства (новітні прийоми виконання, методи сучасної нотації), педагогіки та музичної творчості;
- виконавський репертуар та спеціальну літературу;
- принципи аранжування. редагування партій для цимбалів;
- основи загальнотеоретичних дисциплін, що дозволяють вирішувати творчі інтерпретаційні проблеми виконання.

У результаті навчання випускник вмітиме:

- розуміти зміст, форму та стиль музичного твору, відтворювати його художню концепцію;
- володіти засобами виконавської виразності, звукоутворення, та технічною майстерністю;
- орієнтуватися в різноманітних музичних стилях і жанрах;
- вивчати кращі традиції виконавських шкіл;
- поєднувати виконавську майстерність з виконавським осмисленням твору.

Після завершення навчання випускник володітиме навичками:

- самостійної роботи;
- читання з аркушу;
- володінням різноманітними засобами техніки виконання на концертних цимбалах;
- виконання творів напам'ять.

У зв'язку з цими завданнями викладання дисципліни «Спеціальний інструмент» (цимбали) повинно мати педагогічну і виконавську спрямованість.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК2.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- ЗК3.** Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
- ЗК4.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК5.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК6.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК7.** Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК8.** Здатність працювати у міжнародному контексті.
- ЗК9.** Здатність працювати автономно
- ЗК10.** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.** Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК2.** Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК3.** Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики /.
- СК4.** Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК5.** Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК6.** Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
- СК7.** Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК8.** Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

- РН1.** Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.
- РН2.** Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.
- РН3.** Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- РН4.** Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- РН5.** Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- РН6.** Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- РН7.** Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
- РН8.** Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / музикознавчих дисциплін / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.
- РН10.** Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами					
	Екзамени	Запіки	Атестаційні екзамени		Аудиторних у тому числі:					Семестри	1	2	3	4	
					Всього	(дenna/заочна)	лекцій	Індивідуальні	(дenna/заочна)						
Спеціальний клас	1,2	3	4	9	270	90/45	-	90/45	-	180/225	2	2	2	-	

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин					Самостійна робота (дenna/заочна)	
				Аудиторних у тому числі:			Практичні			
				Всього	(дenna/заочна)	лекційні				
I		6	180	60/30			60/30		120/150	
	1	3	90	30/15			30/15		60/75	
	2	3	90	30/15			30/15		60/75	
II		3	90	30/15			30/15		60/75	
		3	90	30/15			30/15		60/75	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТВОРИ ПІДВИЩЕНОЇ СКЛАДНОСТІ.

Індивідуальні заняття І курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (дenna/заочна)
1 семестр			
1	Тема 1	Циклічний твір великої форми	10/5
2	Тема 2	Поліфонічний твір	10/5
3	Тема 3	Твір малої форми	10/5
Разом			30/15
2 семестр			
4	Тема 1	Поліфонічний твір	10/5
5	Тема 2	Циклічний твір великої форми	10/5
6	Тема 3	Твір малої або середньої форми	10/5
Разом			30/15
Всього годин			60/30

ІІ курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (дenna/заочна)
3 семестр			
7	Тема 1	Циклічний твір (цілість)	10/5
8	Тема 2	Поліфонічний твір	10/5
9	Тема 3	Твір малої або середньої форми	10/5
Разом			30/15

Самостійна робота
I курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
1	Теми 1-3	Робота над звукоутворенням, опрацювання виконуваних творів.	55/70
2		Підсумковий контроль (екзамен)	5/5
2 семестр			
3	Теми 1-3	Знайомство з різноманітними інтерпретаціями. Робота над інтонацією і художнім змістом.	55/70
4		Підсумковий контроль (екзамен)	5/5
Всього годин			120/150

II курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
3 семестр			
5	Теми 1-3	Робота над втіленням художнього образу програмного репертуару.	45/60
6		Підсумковий контроль (зalік)	5/5
4 семестр			
7		Підсумковий контроль (Атестаційний екзамен)	10/10
Всього годин			60/75

Послідовність проходження репертуару, а також обсяг творів та кількість годин індивідуальних занять і самостійної роботи визначається викладачем довільно, у залежності від творчого потенціалу та індивідуальних особливостей розвитку кожного студента. Під час навчання викладач повинен враховувати й необхідність охоплення (у межах зазначених розділів) якомога більшої кількості творів різних за змістом, формою та жанрами.

До заліку, екзамену та атестаційного екзамена допускаються студенти, які виконали семестрові тематичні вимоги.

Всі програмові твори, що виносяться для виконання на заліку, екзамені та атестаційному екзамені обов'язково виконуються напам'ять.

Програма випускного атестаційного екзамену на здобуття ступеня «магістр» складається з різноманітних за стилями творів, що були представлені в семестрових програмових вимогах і включає:

1. Циклічний твір великої форми.
2. Поліфонічний.
3. Твір малої або середньої форми.
4. Твір малої форми.

6. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під “суб'єктивним”, в даному випадку, розуміється обдарованість виконавця. Під “об'єктивним” – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це “художнє враження”, яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Відмінно А (90-100) – найвище художнє враження.

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання). Володіння звуком належної якості, динамікою, виявлення належного розуміння особливостей стилістики виконуваних творів, відсутність порушень у фразуванні.

Високий ступінь технічної майстерності: блискуча віртуозність, володіння звуковою палітою, впевнене виконання напам'ять. Володіння правильною технологією виконавського процесу, штриховою технікою, технікою звукоутворення та артикуляцією

Досконале виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення). Виявлення артистизму, виразовості, дотримання норм сценічної поведінки;

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Висока працездатність.

Добре В (82-89), С (74-81) – добре художнє враження.

Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Добрий ступінь володіння технічними ресурсами, володіння різноманітною звучністю.

Добре виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Добра працездатність.

Задовільно D (64-73), Е (60-63) – посереднє художнє враження.

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Задовільне виконання програми: середній рівень складності, зрілості інтерпретації, розуміння стилю та жанру, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Середня працездатність.

Незадовільно FX (35-59) – незадовільне художнє враження
(з можливістю повторного складання екзамену або заліку)

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова або недостатня стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Незадовільне виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Низька працездатність.

Незадовільно F (0-34) – незадовільне художнє враження
(з обов'язковим повторним вивченням матеріалу екзамену або заліку)

Низький ступінь обдарованості. Відсутність музикальності, артистизму, недостатня стабільність виконання. Низьке володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Низький рівень виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, відсутність виконавського мислення.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Спеціальний клас» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- 1. Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
- 2. Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
- 3. Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
- 4. Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на атестаційному екзамені.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Баран Т. До питання становлення української музичної терміносистеми. Особливості цимбалальної термінології [Текст] // Українські термінологічні словники з мистецтвознавства й етнології: Наук.-практична конференція. – К.: Редакція вісника «А Н Т», 1999. – С. 8-9.
2. Баран Т. Коментарі [Текст] // Цимбаліст Тарас Баран. – Львів: «Кобзар», 2001. – С. 74-92.
3. Баран Т. П'ятий Світовий конгрес цимбалістів [Текст] // Народна творчість та етнографія. – 2000. – №4 – С. 141-143.
4. Баран Т. Світ цимбалів [Текст]. – Львів: «Світ», 1999. – 88 с.
5. Баран Т. Специфіка звукодобування на цимбалах та проблеми фіксації штрихів у цимбалльній літературі [Текст] // Довідник учасників: Наук. зб. 6-го Світового конгресу цимбалістів. – Львів: «Кобзар», 2001. – С. 35-41.
6. Баран Т. Українські концертні цимбали і споріднені з ними музичні інструменти народів світу [Текст] // Народна творчість та етнографія. – 2000. – №1 – С. 25-32.
7. Баран Т. Концертні цимбали: історико-теоретичний та методологічно-виконавський підходи: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03 / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України. – К., 2003. – 20с.
8. Баран Т. Цимбали на зламі тисячоліть [Текст] // Етнос. Культура. Нація: зб. наук праць за матеріалами Другої міжнар. наук.-практичної конференції. – Дрогобич, 2000. – С. 142-146.
9. Баран Т. Цимбали та музичний професіоналізм: Підручник [Текст]. – Львів: «Афиша», 2008. – 224 с.
10. Гуменюк А. Інструментальна музика [Текст]. – К.: «Наукова думка», 1972. – 488 с.

11. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти [Текст]. – К.: «Наукова думка», 1967. – 243 с.
12. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів [Текст]. – К.: «Мистецтво», 1978. – 167 с.
13. Дверій Л., Дверій Р. Цимбали. Система вправ для розвитку виконавської техніки цимбаліста [Текст]. – Львів, 2006. – 18 с..
14. Довідник учасників: Наук. зб. 6-го Світового конгресу цимбалістів – Львів: «Кобзар», 2001. – 72 с.
15. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів [Текст]. – К.: «Муз. Україна», 1981. – 112 с.
16. Костенко О. Деякі тенденції використання технічних та виразних можливостей цимбалів у творчості харківських композиторів // Збірка матеріалів науково-методичної конференції «Актуальні проблеми музичного і театрального мистецтва: мистецтвознавство, педагогіка, та виконавство». – Харків: ТОВ «Стиль», 2001. – Вип. 3. – С. 68-78.
17. Костенко О. Історична довідка про розвиток цимбалів у Харкові [Текст] // З музично-педагогічного досвіду: Зб. статей. – Вип. №1. – Харків: «Видавництво Сага», 2008. – С. 45-49.
18. Костенко О. Концертні твори для цимбалів. Навчальний посібник [Текст]. – Харків: ОНМЦПК, 2007. – 121 с.
19. Костенко О. Короткий огляд розвитку цимбального мистецтва у Харкові // Довідник учасників: Наук. зб. 6-го Світового конгресу цимбалістів. – Львів: «Кобзар», 2001. – С. 45-50.
20. Костенко О., Назаренко Л. Історія відділу народних інструментів Харківського музичного училища ім. Б. М. Лятошинського // З музично-педагогічного досвіду [Текст]: Зб. статей. – Вип. №2. – Харків: Видавництво «Сага», 2008. – С. 191-298.
21. Костенко О., Назаренко Л. Історія відділу народних інструментів Харківського музичного училища ім. Б. М. Лятошинського [Текст]. – Харків: «Федорко», 2010. – 120 с.
22. Котюк Б. Domenico-sonate in D & in C for two cimbaloms / Коментарі Гулянич Ю. [Текст]. – Львів: «Афіша», 2007. – 41 с.
23. Котюк Б. Тріо-соната / Супровідні міркування [Текст]. – Львів: «Афіша», 2006. – 27 с.
24. Крэчун В., Сырбу В. Методэ де цамбал [Текст]. – Кишинэу: «Література артистикэ», 1982. – 164 с.
25. Лисенко М. Народні музичні інструменти на Україні [Текст]. – К.: «Мистецтво», 1955. – 62 с.

- 26.Логвін В. Хрестоматія цимбалного акомпанементу [Текст]. – Рівне: «Ірина», 1995. – 55 с.
- 27.Мельничук С. Концертні твори для цимбалів. Навчальний посібник [Текст]. – Рівне: «Волинські обереги», 2007. – 160 с.
- 28.Мельничук С. Слобожанський оберіг. Навчальний посібник [Текст]. – Рівне: «Волинські обереги», 2009. – 78 с.
- 29.Мельничук С. Учитель. Творчий портрет фундатора Волинської цимбалально-педагогічної школи Р. Я. Скири. Монографічний посібник [Текст]. – Луцьк: видавець Олег Зень, 2007. – 155 с.
- 30.Незобиватько О. Школа гри на українських цимбалах [Текст]. – К.: “Мистецтво”, 1966. – 301 с.
- 31.Незовибатько О. Українські цимбали [Текст]. – К.: «Музична Україна», 1976. – 56 с.
- 32.Овчарчин В. Видатні цимбалісти та їх історичний внесок у розвиток і становлення цимбалів в Україні [Текст] // Музичне виконавство: Наук. вісник. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1999. – Вип. №2 – С. 18-27.
- 33.Ровенко О. Буковинський маestro [Текст]. – Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2010. – 15 с.
- 34.Супрун Н. Гнат Хоткевич – музикант [Текст]. – Рівне: «Ліста», 1997. – 256 с.
- 35.Супрун Н. Цимбали у системі наукових поглядів Гната Хоткевича [Текст]: Наук. зб. – Львів, 2001. С. 54-58.
- 36.Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу [Текст]. – Харків: Держвидав України, 1930. – 286 с.
- 37.Яремко Б. Морфологічно-термінологічна характеристика бойківських цимбалів (за даними польових досліджень 1980-1999 рр.) [Текст]: Наук. зб. – Львів: Кобзар, 2001. – С. 62-66.
- 38.Яремко Б. Музичні інструменти Гуцульщини [Текст] // Народна творчість та етнографія. – 1986. – №5. – С. 53-59.
- 39.Бурдин И. Пьесе де кончерт пентру цамбал. – Кишинэу, Картия Молдовеняскэ, 1976. – 48 с.
- 40.Вимер І. Концертіно-рапсодія для цимбалів з оркестром, або фортепіано. – 1968. – 40 с. (рукопис, домашній архів дисертанта)
- 41.Задор Д. Концерт для цимбалів та симфонічного оркестру. Клавір. – 1982. – 25 с. (рукопис, домашній архів дисертанта)
- 42.Задор Д. Концерт для цимбалів та симфонічного оркестру. Клавір. – К.: Муз. Україна, 1987. – 36 с.
- 43.Кодай З. Харі Янош. Симфонічна сюїта: Партитура. – К.: Муз. Україна, 1985. – 144 с.

- 44.Котюк Б. Тріо-соната для цимбалів, альта та контрабаса. – 1980. – 33 с. (рукопис, домашній архів дисертанта)
- 45.Крэчун В., Сырбу В. Методэ де цамбал. – Кишинэу, Література артистикэ, 1982. – 164 п.
- 46.Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах. – К.: Мистецтво, 1966. – 301 с.
- 47.Попічук Д. Концертні твори для цимбал і фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1981. – 63 с.
- 48.Попічук Д. Цимбали. I–3 класи. – К.: Муз. Україна, 1984. – 71 с.
- 49.Попічук Д . Цимбали. 4–5 класи. – К.:Муз. Україна, 1985. – 88 с.
- 50.Попічук Д. Цимбали. 1 випуск – К.: Муз. Україна, 1987. – 64 с.
- 51.Попічук Д. Цимбали. 2 випуск – К.: Муз. Україна, 1991. – 72 с.
- 52.Allaga G. Cimbalomiscola II. – Budapest, 1889. – 86 ol.
53. Allaga G. Cimbalomiscola I. – Budapest, 1912. – 46 ol.
54. Allaga G. Cimbalomiscola III. – Budapest, 1889. – 82 ol.
55. Allaga G. Cimbalomiscola IV. – Budapest, 1889. – 74 ol.
56. Allaga G. Válogatott tanulmányok cimbalomra (Válogatta – Szöllős Beatrix) Editio musica Budapest z.7365. – 52 ol.
- 57.Bartok B. First Rhapsody for violin and orchestra. – Boosey & Hawkes: Music Publishers Limited, 1981. – 47 p.
- 58.Chiesa M. Sonata C-dur. – Edition Tympanon, 1999. – 7 p.
- 59.Erdélyi D. Cimbalom-Zene-Kincstár. – Budapest: Edition, 1994. – 30 ol.
- 60.Gerencsér G., Szeverenyi I. Cimbalomiscola. – Budapest, Editio Musica, 1988. – 64 ol.
- 61.Herenzsár V. Magyar Cimbalomzene I. – Budapest, 1995. – 30 ol.
- 62.Herenzsár V. Magyar Cimbalomzene II. – Budapest, 1998. – 38 ol.
- 63.Karolyi P. Negy Cimbalomdarab. – Budapest, 1971. – 18 ol.
- 64.Késmárky Árpád. Czimbalom iskola. – Budapest, Zipser és König, 1895. – 62 ol.
- 65.Krețu S. Piese pentru țambal și pian. – Chișinău: Lumina, 1990. – 140 s.